

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Razkrinkana politika Vsenemcev.

Kako so izvestni nemški krogi za nos vodili vsakega, ki jim je hotel verjeti, s svojim zatiranjem, da so oni jedina država ohranjujoča stranka v Avstriji, to se kaže dovolj jasno v izjavah vsenemških pripadnikov v poslanski zbornici in pa v očitanih na njihovo adresu glede njihove državljanske zvestobe od strani nevstrašenih čeških poslancev, — v očitanih, katerim oporekati se niti ne upajo več, marveč svoj greh kar javno pred vso zbornico priznavajo.

Ako bi danes še kdo dvomil o resnici, da ti krogi in njihovi politični somišljeniki niso ne le danes vse drugo, nego državo ohranjujoča stranka, marveč da to tudi v vsej svoji preteklosti nikdar niso bili, oni naj si le od bliže ogleda ljudi kakor so Wolf, Schönerer in družba in še nekatere druge, ki sede v poslanski zbornici sicer z nedolžnim licem, a z izdajsko politično vestjo, in katerim bode prej ali slej veljal klic: „El tu, Brute!“ ...

Danes ob izjavah Vsenemcev Steina, Eisenkolba in drugih nam je postalo jasno, kaj se je skrivalo ves čas pod frazo teh Nemcev, da so oni državo ohranjujoča stranka, a mi avstrijski Slovani da smo izdajice ...

Ni baš treba, da hodimo po dokaze nazaj v preteklost štiridesetih let in več, takrat, ko je naš narod jel spoznavati, kam ga vede avstrijski vladni zistem pod vodstvom mož, kakor so bili Stremayr, Giskra, Herbst in drugi in ko je ta naš narod storil prve odločne stresljaje, da se otrse okov, ki mu jih je politično spečemu zvijačno nadevala nemška birokracija, kateri se takrat morebiti niti sanjalo ni, do kakih posledic pripelje njena politika — ne, v najnovejši čas segajo dokazi, da nemški politični kordon, ki nas hoče zadušiti in prisiliti do kapitulacije pred vsenemško oblastjo, še ni pretrgan, marveč da se zateguje okoli nas bolj in bolj.

Dejstvo, da se je z zatiranjem našega jezika v šoli in v uradu ter z odpiranjem naših narodnih pravic v vsej

javnosti, da celo v priprostem gospodarskem prometu, hotelo onemogočiti kulturni razvoj našega naroda do cne popolnosti, za katero je po svoji nadarjenosti poklican, to dejstvo spada že v zgodovino prešlih let. To so stvari, ki so se dogajale že v onej dobi, ko so se nam kratile ustavno zajamčene pravice najprej pod pretvezo, da nismo „kulturno zmožni“, ko pa to ni več držalo, pa pod pretvezo, da s svojo željo po izomiki in napredku stremimo po „političnem združenju z drugimi Slovani“, da smo potemtakem obstanku naše države nevarni ter da se nas mora s tega stališča na vso moč pritiskati k tlom, to pravico in dolžnost pa da imajo oni, imenovani Nemci „kot jedina državo vzdržujoča stranka“ v Avstriji.

Danes pa stoje stvari vse drugače.

Danes, ko je ona vsenemška propaganda spoznala, da vse te pretveze, ki jih je poslala v boj proti nam, ne držé; ko je ta propaganda spoznala, da smo Slovani te države ne le zmožni visoke kulture in vsakojakega napredka, marveč ob svoji kulturni zmožnosti tudi neomajno zvesti državi in svojemu cesarju, danes je ta propaganda odkrito povedala — in to skozi usta prvih zastopnikov te propagande v Avstriji, — kaj hoče.

Zdaj dobro vemo, da je bila vse gola istina, kar so naši prvoboritelji že v prvem početku borbe za naš narodni obstanek vrgli v obraz pangermanskim politikom. Istina je namreč, da je združeno z velenemškim načrtom vse ono, kar se dogaja proti našemu obstanku in proti naši prosveti na naših lastnih rodnih tleh. Ta velegermanski načrt namreč zahteva v prvi vrsti prosto pot od Labe do Adrije; a zahteva, da se vse, kar se protivi temu načrtu, brez milosti porazi na tla in ugonobi. Ta germanski načrt zahteva najprej, da se mu žrtvuje obstanek naših severnih bratov, Čehov, ki so mu najhujša ovira. S Čehi so izvajalci tega načrta hoteli najprej zaplesati krvavi ples, — od tod burni prizori v poslanski zbornici — nas Jugoslovane bi potem strli igraje in pot do Adrije bi bila odprta velegermanskim težnjam, katerih

Kar zaškripajo sobne duri in v vežo je stopila žena. Bara Možinova je bila tedaj uprav v najboljših letih. Lice jej je bilo rdeče, in je plamtela kot živ ogenj. Na glavi je imela belo čepico, široko in trdo kot škodlo. Za vratom je nosila ruto olivne barve z rožami; rokavi pri modrcu so bili nagubani in svetlobeli.

„Čemu pa sediš tu na pragu? Zgani se vendar!“

Andrej ni odgovoril, ali pogledal je ženo tako izrazito! Toda ni ga umela. Vzdihnul je.

„No le vzdihaj in posedaj! Čemu bi si ne dovolil tega, saj imakdo za te vlačiti. Ali ...“

Ni dovršila. Čakala je, ali mož ne spregovori kaj, da pojde potem od besede do besede, in da se razvije spet kak prepir, brez katerega ni bilo nobeno jutro. Ali Andrej je le molčal.

„Ah, kaj naj počnem, jaz uboga žena! Tu sedi kot mutec, kakor bi se mu bil obrnil jezik po grlu nazaj; ali za raznašanje kvant, o za to se mu pa že razveže jezik!“

„Jaz nič ne raznašam; saj ni potreba. Saj Bog in svet vé, kako se mi godi.“

cilj in konec je, preko Adrije in Trsta — Mala Azija, da, celi Vztok!

Tem samopašnim načrtom velegermanske propagande naj bi se žrtvovali sveti narodni obstanek vseh naš avstrijskih Slovanov, tem načrtom na ljubo se odpovejmo mi svojemu milemu materinemu jeziku, politični svobodi, kulturi, sploh vsemu, kar je slehernemu človeškemu bitju ljubo in drago!

Ne kakí v resnici vzvišeni idealni smotri, pred katerimi naj se v spoštljivosti klanja svet, vodijo Vsenemce proti nam v boj, marveč nizki egoistični nagibi so, kakoršni vodijo navadnega hudo delca, ki je zgrešil pravni pojem o mojem in tvojem.

S tem pa so se Velenemci tudi čez noč razkrinkali in razkrinkani stoje pred nami v vsej svoji nizkosti, pred nami, ki se borimo za svoje najsvetejše pravice obstanka in napredka na svojih tleh; s tem so razkrinkani in sramom morajo priznati, da niso državo vzdržujoča, marveč državo razdirajoča stranka in da je boj, ki ga krivično usiljujejo nam, za nas boj za biti in ne biti. —

„Mi se hočemo združiti z Nemčijo!“ doni glas teh ljudi po avstrijski poslanski zbornici. Mi pa jim še pristavimo: ne le združiti z Nemčijo kot Nemci se hočete, marveč z Nemčijo združiti hočete tudi vse drugo, kar ni nemškega, z Nemčijo združiti hočete tudi to Avstrijo, katera hočete da neha biti kot taka ter da predstavlja s Prusijo vred jedno veliko nemško državo in to: na grobu naš avstrijskih Slovanov!

Po tem že dolgo stoječem načrtu ste uredili vse svoje politično delo, vse kruto nastopanje proti nam že od desetletij sem. Zdaj konečno je prišlo do vrhunca, ko teh svojih nakan ne morete skrivati več, marveč, ker ste prišli z njimi v zagato, prihajate z njimi na dan kar v postavodavnem zastopu one države, katere jedino „ohranjujočo stranko“ ste se delali vsa desetletja sem!

Danes uprav nam je jasno, da ste se bali in se še bojite naše prosvete in politične svobode ne, ker bi se bali naše spojitve z ostalimi Slovani preko

„Tako, tako!“ pokima Barba z glavo. Oči se jej zaškripajo kakor mačku, kadar vidi, da se miš še giblje.

„Mene pa ne vidi, da se mučim in ubijam kot črna živina od zora do mraka; in da sem izgubila svoja mlada leta pri njem in se odrekla svetlu. Tega ne vidi. Kdo te pa živi, kaj bi pa delal ti sam?“

„Bog daj, da bi me ne živila več!“ uteklo je siromaku iz ust. V britkosti niti opazil ni, da je govoril proti božji volji.

„Prav! Kakoršen si ti, taka bodem tudi jaz. Takoj mi vstani — le precej; in idi treske cepit!“

„Ne morem.“

Tu vzdigne roko; ali padla mu je brez moči na kolena.

„Ne moreš, kadar nočeš. Ali moraš hoteti! Najtežje je, odločiti se. Nu, saj to niso čoki, da bi moral vzdigovati bêt, nego le veje, ki sem jih privlekla včeraj. Samo da dvigneš sekiro, pa je veja presekana. Ne dajem ti težkega dela; če sem jih mogla jaz prinesiti, jih boš tudi ti mogel razsekati.“

Vsled te prijaznejše ženske besede nekoliko pomirjen, gre Andrej v lopo k

mej te države — za tak politični zločin nas niti danes ne smatrate zmožnim — marveč, ker bi bilo to v protislovju z vašim velenemškim načrtom.

Ali kakor zla usoda pangermanskim političnim težnjam so prišle razmere, ki razburjajo zdaj vso avstrijsko javnost. Kajti te razmere, ako se ne motimo, so uprav višek naše politične šole, katere nauke si bodemo znali izkoristiti do skrajnosti; vi pa ste nehote postali naši politični profesorji, ako Bog da, v prekrizanje vaših lastnih krivičnih načrtov.

Ali kakor rečeno: ta sodba se naša izključno le na one turbulentne nemške kroge, kakoršne je vzlasti vzgajala moderna vsenemška politika; kajti nasprotno smemo zadovoljstvom trditi, da je še Nemcev v Avstriji in njih število ni baš majhno, ki se nikakor ne strinjajo z ono politično strujo, v kateri vozijo vsenemški trobentači, marveč ki so zvesti avstrijski ideji. Žalibog da narašča vsenemško valovje tako, da je jelo malo po malem prepravljati tudi te zveste vrste, katere se tu in tam že umičejo pangermanskemu terorizmu.

Nadejamo pa se, da se naša mila Avstrija tudi zdaj v teh viharjih izkaže kakor nepremična trdnjava v katero se zaman zaganjajo sovražni valovi.

O podaljšanju vipavske železnice.

Priprave za gradbo vipavske železnice med Gorico in Ajdovščino so v najboljšem tiru, potrebno orodje in priprave se že prevažajo na različna mesta, zemljišča se odkupujejo in delo na progji sami se začne najkasneje v treh tednih, ako je ne bode vreme zadrževalo. A jedva je gradba te črte pričeta, že se je vnelo živo zanimanje za podaljšanje te proge, kar moremo le odobravati. Kakor naravno, želi vsak okraj, da bi se pri podaljšanju oziralo nanj, zato se je vnela živa razprava o tem vprašanju v prizadetih krogih, in nastali so tudi različni načrti, odgovarjajoči željam posameznih okrajev.

velikemu kupu vejevja. Teško je bilo verjeti, da bi bila mogla žena to prinesiti na plečih. Ali kdor se je ozrl na močno Baro, je moral verjeti. Vzame torej sekiro v roko, ali jedva jo je mogel vzdigniti. Položi vejo na čok, sekira pade, ali veja ni bila presekana. Kar bi bilo močnemu dečku zabava, to je bilo za Andreja težko delo. Znoj mu stopi na čelo in mu oblije namrščen obraz, ki se je skrival v sivih kosmičih že dolgo ne obrite brade. Roki mu padeti, kakor bi bili svinčeni; in moral je sestiti na čok.

Sobne duri zaškripajo in pod lindo (napuščem) se prikaže gospodinja.

„Le toliko razsekaj, da bo zvečer kaj dejati na ogenj. Kosilo imaš napravljeno pod ognjiščem. O poludne pomolžeš krave, vrnem se še-le zvečer iz senožeti.“

Tedaj si naloži na pleča zveženj, vzame grablje v roke in krepkih korakov odide izpod linde na ulico.

Andrej britko vzdihne. Skrije obličje v dlani in se pogrezne v davne spomine.

(Konec pride.)

LISTEK

Iz teme na svetlo.

Slovaški: M. Kukučín (Benčur).

I.

Prva (žena) božja, druga človeška, tretja vražja! ...

Take lestvice je bila dala usoda pod noge Andreju Možina, ki je bil trikrat poročen. Začel je bil zgoraj in stopal je po njej celó do najnižjega klina, do meje obupnosti. Kdo bi ga izpoznal danes, ko je sedel na pragu sè sivo, v dlani zakrito glavo? Lasje so se mu vsipali izza ušes in v prostih kosmičih višec osenčevali mu slabotno roko sè zabrekli žilami. Obleka mu je bila zane-marjena leto za letom. Čevlji so bili zvezani z domačim pridelkom, s konopno vrvice. „Za jermene ni, če se ne zasluži.“ — je govorila njegova žena Barba, ko so jej sosedje očitali.

V ostalem pa ni stvari, da bi se jej vsaj kdaj ne nasmejalo solnce. In sedaj se je nasmihalo tudi našemu Andreju ter mu ogrevala stare noge. V minuli zimi je govoril, da se ne ogreje več pri novem solneju; a glej, vendar se greje.

Želimo, da bi bila razprava o teh načrtih stvarna in mirna ter da bi se naposled vsi udali in zjediniли za oni načrt, ki bi najbolj odgovarjal skupnim interesom mile naše domovine. Politično nasprotstvo, ki razjeda — žal! — našo lepo domovino, naj bi vsaj v tem prenehalo, da ne ostanemo na vse zadnje na cedilu.

Tem nazorom sledeči, hočemo tudi mi povedati o tej zadevi svoje mnenje.

Do sedaj so nam znani o tej stvari štirje načrti, ki bi se smeli smatrati kot podaljšanje vipavske ali pa bohinjske železnice. Prvi obsega črto od Štanjela po kraškem svetu do Postojne in bi odgovarjal — kolikor nam znano — le strategičnim namenom, in izvira tudi le od tod. Da bi se kazala živa potreba in posebno zanimanje za ta projekt od katerokoli druge strani, nam ni znano in ni tudi verjetno, kajti ta črta bi peljala skoro vstrično in blizu južno-železniške črte med Sežano in Postojno. Izgradba tega načrta bi imela tudi za posledico, da bi ostala vipavska proga med Dornbergom in Ajdovščino rep bohinjske železnice.

Kar se tiče podaljšanja vipavske železnice od Ajdovščine naprej, želijo nekateri zvezo skozi Vipavo čez Razdrto v Postojno, drugi po Raši menda v Divačo in tretji pa skozi Vipavo in Hrušico v Logatec in končno so tudi taki, kateri mislijo, da bi bila najboljša in najugodnejša zveza vrhniške železnice z Ajdovščino.

O vrednosti zvezne črte Ajdovščina-Divača nimamo jasnih pojmov, mislimo pa, da bi imela ta zveza le lokalni pomen. Priznamo tudi, da nimamo o daljavi te črte nikakih podatkov.

Drugi dve progji so pa izmerili inženjerji, ki so izdelavali podrobni načrt za progjo Gorica-Ajdovščina, in od teh imamo sledeče podatke:

Postojnska črta gre skozi Vipavo, Št. Vid, Razdrto in meri od Ajdovščine do Postojne 45 km, njen padeč bi ne prekorajčil nikjer 25‰. Črta, ki stremlje po zvezi z Logatecem, pelje tudi skozi Vipavo do Št. Vida, za to postajo bi se pa obrnila na Col in bi šla skozi Črničvrh, Hotedržco in gorunji Logatec do južno-železniške postaje Logatec. Tudi ta črta bi ne prekorajčila nikjer padeča 25 odtisočka, bi merila od Ajdovščine do Logateca 53 km, a zahteva med Colom in Črničvrhom 3 km dolg predor, ki pelje pa skozi trd, kraški svet in bi radi tega ne prouzročil niti tehničnih niti posebnih denarnih težkoč.

Prva črta bi se dala skrajšati za kakih 8 km, ako bi se začela vzdigovati takoj za Ajdovščino; toda v tem slučaju bi šla pri Vipavi in Št. Vidu že tako visoko, da ne bi imeli imenovani občini nič od te železnice, radi tega ne more priti ta okrajšek v poštev.

Okrajšati bi se dala sicer še oba načrta s tem, da bi se vpeljala na prvi progji med Št. Vidom in Razdrtom, na drugi pa med Ajdovščino in Colom takozvana črta z zobatimi rajicami (Zahnstangenstrecke); vendar bi ne pustilo najbrže vojno ministerstvo radi strategične važnosti takih vmesnih členkov, torej se ni ozirati na te projekte.

Če primerjamo dolžino teh črt med Logatecom in Gorico, razvidimo, da meri črta južne železnice 129 km, postojnska 98 km (oziroma 89 km), logaška pa le 80 km (oziroma 59 z vmesno zobato črto). Oziraje se torej na dolžino, kazalo bi vsekako potezati se za črto Logatec-Vipava-Gorica. Nikakor ne smemo pa zamolčati, da težijo vojaški krogi, ki so v takih zadevah navadno odločilni in merodajni, po zvezi s Postojno. Po logaški zvezi skrajšala bi se dolžina med Ljubljano in Gorico za 49 km, po postojnski pa le za 31 km.

V vsakem slučaju bi imela pa vipavska železnica vendar le lokalni pomen. Ako ji hočemo dati širjo veljavo, moramo stremiti s pomočjo vipavske železnice po neposredni zvezi Ljubljane z Benetkami, in ta se da prav lahko doseči.

Ako bi se spojila vrhniška železnica z Ajdovščino in bi se vipavska železnica podaljšala iz Gorice do Červinjana, katera proga bi peljala docela po ravnem svetu in bi merila 20—25 km, onda bi imeli najkrajšo zvezo Benetk z Ljubljano. Kolike važnosti bi bila ta zveza za Gorico, osobito pa za Ljubljano, o tem ni treba še posebnih razprav, to je na prvi pogled jasno. Gorica bi postala trgovinsko skladišče za Italijo, Ljubljana pa njeno predmestje.

Iz teh tehničnih razlogov bi bili mi za zvezo Ajdovščine z Vrhniko, kar bi imelo še drugi pomen, namreč ta, da bi imeli zvezo z Italijo po črti, ki bi bila povsem neodvisna od južne železnice.

Sicer pa naj povedo privrženci drugih črt tudi svoje razloge in svoje mnenje in merodajni činitelji naj se potem pogode za najboljši načrt in naj stremijo po njega gradbi.

Dopisi.

Iz Rihemberga. „Soča“ št. 28. pravi, da je vlada tudi letos dela v proračun za braniško cesto 20.000 K. dostavlja pate-le dvoumljive besede: „S to svoto bo zopet lep korak naprej, ako se dobro uporabijo. Očka Pavlica že znajo! Kaj ne?! V letu 1899. dovoljenih 20.000 K niso še porabili! Zakaj ne?“

Na to sumničenje izjavljamo, da nisem nikdar za braniško cesto ne denarja prejemal, ne delavcev izplačeval. Nisem imel ne kasirja, ne kasirke. Braniška cesta se izdeluje že več let, toda od kar sem jaz predsednik dotičnega odbora, je vedno vlada delo vodila in izplačevala. L. 1897 so se v navzočnosti vsega odbora, kakor tudi sedanjega nadinženerja g. Bonavia oddali trije mostovi g. Fr. Stepančiču in g. Fr. Gerzju. Voditeljem dela je bil imenovan g. inženjer Krall, kateremu je pomagal svetovalec g. Porenta. Jaz sem bil od visoke namestnije imenovan le kot inspicijent. Vsako soboto sem pošiljal poročila stavbenemu oddelku v Trst. Po dražbenem zapisniku precenili so vladni inženjerji delo ter po likvidaciji vis. namestnije je c. k. davkarija po nakazanju izplačevala zneske naravnost podjetnikom in ne meni. Povem še, da sem zato res prepotrebno cesto napravil že nebroj prošenj in poti za stonj. Katastrofa dne 6. oktobra 1. 1899, ko je velikanska povodenj pokazala, da so mostovi in tudi načrti, izdelani predno sem bil jaz v odboru, za to cesto napačni, dala mi je mnogo opraviti. Treba je bilo novih načrtov za cesto in novih mostov. Vršile so se mnoge komisije. Za plačilo vseh teh skrbi se mi je očitalo, da služim pri teh komisijah, dasi nisem nič zaslužil.

Po dogovoru z županstvom v Gabrju in Šmarjah sem končno napravil prošnjo na vlado, naj se delo ceste od Podlasa do dolnje Branice na dražbi odda, da ne bo imel sedanji odbor več nobenih sitnosti in da se delo hitreje izvrši. Prošnji se je ugodilo. Delo je na dražbi prevzel inženjer g. Rossi. Zdaj se cesta trasira po inženjerju g. Krallu. Jaz nimam pri tej cesti ničesar opraviti, želim pa, da bi se delo pospešilo. Tudi sem že dal svoje nasvete glede ceste od dol. Branice do Rihemberga in hočem biti kakor ljudstvu tako tudi vladi vedno na razpolago, da se čim preje napravi prepotrebna cesta.

To je resnica! Da pa pri svojem prizadevanju nisem mogel vsem vstreci in da sem se moral ali enemu ali drugemu zameriti, je samo ob sebi razumljivo, toda tega pač ne privoščim svojim sedanjim nasprotnikom, ki me v „Soči“ ponižujejo, da bi jih za trud in delo imenovali kdaj sleparje, kakor se zdaj z menoj godi.

V Rihembergu, 11. marca 1901.
Josip Pavlica,
župan.

Iz zapadnih Brd. — Čital sem v strupenej „Soči“ št. 24. o „namečku“ pod naslovom „od beneške meje“.

Ta liber... tkalski dopisnik hoče najbrže g. Blažica, župana v Kožbani, grditi in mu s tem blebetanjem „usta zamašiti“. Al to „revše“ se grozovito moti!

Pritožujejo se naši Tumovci, kakor se v „Soči“ št. 24. čita, da obmejaj ljudje: Mirničani, Golobržani, in Skrljevci nimajo miru pred Kožbanskim županom Blažičem, povsod in pri vsaki priliki, ko pride z njimi v dotiko, da počne pikati in dražiti. Ako je v krčmi, ali v občinski pisarnici, tedaj da nastopi kakor „pridigar“ proti „liberalcem“ itd. itd.

Tako se je nekega dne v veseli družbi govorilo marsikaj in slednjič prešlo se je tudi na ta „nameček“; gosp. župan ustane in začne veseli družbi ta „nameček“ pojašnjevati. Na to cela družba obmolčne, da bi (po Vašem) „pridigo“ poštenega in mnogo zaslužnega župana poslušali.

Župan: Pod čast si štejem temu dopisunu odgovarjati, ker meni se ne da s kovačem (pustom) se pečati.

Vesela družba: Ha, ha, ha, ha...

Župan: Obdolžili so me, da sem dr. Tumo „vsega razmesaril“ in vsakovrstne izmišljotine o njem iznašel. Ali kdo je tega gospoda bolj razmesaril in vsakovrstne izmišljotine o njem iznašel, nego naši „liberalci“? Ali niso oni po ulicah, trgih in mestih in celo po vseh vaseh kričali in govorili o dr. Tumi, da je to kar ni bil in kar še ni? Ste-li čitali „Gorico“ številko 4. od 15. jan. 1901. dopis iz Dornberga, kako so ti ljudje pod zelenim klobukom v Gorici v neki betoli vže pred volitvijo kričali: „Živijo naš poslanec dr. Tuma!“... To se pravi, človeka mesariti, ko mu rečeš kar ni res in še v pričo vsega ljudstva! In dalje v namečku: „Ta vam zna pridgati, altro che Pavlice in pater Knaus. On brez nobene šole stavi vse slavne pridigarje v „žakelj“. Kaj ste vi dohtarji sv. pisma z vsemi svojimi šolami proti njemu? Prave ničle ste. Če ga vzamete v svojo pridgarsko službo, to je gotovo, da v eni noči zgine narodno napredna stranka in nje somišljeniki!“

Vesela družba: Živio g. župan, čast Vam!

Župan: Ni čuda, ako govorijo naši Tumovci, da sem takšen „pridigar“, da lahko štamim vse, celo dohtarje sv. pisma v „žakelj“. Je pač to znamenje, da ne hodijo poslušat pridige svojih duhovnov, še manj pa dohtarje sv. pisma. Največ če pridejo h „županovej pridigi“, radi tega se jim zdi ta najglavnejša, ker druge ne slišijo! In zopet v namečku... „Saj je plačal dne 3. januarja 2 gld. za smodnik, da so streljali oni dan na Verhovlji. Menil je postreljati vse liberalce“.

Vesela družba: Ha ha ha! Vidite g. župan, s tem Vam hočejo že sami povedati, da jih je tako malo od njih stranke, da bi lahko z 2 gld. smodnika (in brez nič „kugl“) lahko vse postreljal, ha ha ha!...

Župan: Ne le za 2 gld. ampak kupil sem ga še več nego so ga porabili isti večer v čast preč. g. dr. Gregorčiču... Ali oni mislijo najbrže, da me stem grdijo. Reči smem, da le jezijo se, ker oni svojemu „poslanecu“ niso nobene časti delali, ampak le mesarili ga, mu podtikali naslove, katerih ni nikdar imel. Pa zopet v namečku: „Da je res dal denar za smodnik, je povedal sam njegov kmet, in sicer na polna usta. Ime si pa prihranimo za slučaj, da ako bode tudi on ponujal krone za dokaze, kajti to ime smemo ovaditi“.

Župan: Le poglejte, kako se jim sanja o kronah, ker jih niso mogli pri preč. g. župniku v Kožbani vzdigniti, poskušajo pa kje drugje. — Mogoče ni prav nič lagal tisti g. dopisnik, ki govori v „Primorskem lisu“ št. 8. t. l. pod naslovom „Iz Brd“, da bi najbrže nekemu „gospodu“ prav prišle te krone za „kvartinčke“ plačevati pri „Stelli benedeti“, in da bi vsaj nekaj svojih dolgov povrnil, katerih mu menda ne manjka.

Je-li mogoče še vedno isti (g.), — ki je tudi mene pred kakim letom nadlegoval, da naj mu kaj posodim... Jaz pa nisem imel zaupanja do takih „gospodov“...

Preč. g. Žnidarčič, vikarij v Gradnem, in g. Kristančič v Višnjeviku, ti bi vam znali povedati, kakšne „kapitale“ so napravili pri takšnih — „gospodih“.

Pa še dalje v namečku. — Svetujejo mi tudi, da bi vendar enkrat nehali „dražiti in zabavljati s svojim jezikom“, drugače se bodem še „kedaj kesal“, kajti „vse se na tem svetu maščuje“, če ne prej pa slej“.

Župan: Njih nasveti bi pa najbolje njim samim koristili, da bi prišli enkrat k pravemu spoznanju, ker le oni napravljajo prepire in nemire med ljudstvom.

Zato, ker se „vse na tem svetu maščuje“, zato naj bi se „klerikalna“ stranka liber... tkalni udala? Kako? Saj so se sami že blizu izrazili, da z 2 gld. smodnika bi lahko „vse liberalce postreljali“!

Njih program je pač ta-le: „Udaril bom pastirja, in razkropile se bodo ovčice“. Zatorej mislijo oni duhovne in njim neposlušne župane prej poloviti, drugi bi potem že sami popadali v njih mreže.

In rekli so še, da naj ne misli, da je modrost z veliko žlico jedel, kakor tamošnji štacunar. — Joj... kako more biti ta „revček“ nespameten! — Kaj tacega naj bi bil govoril v dan volitve zaupnikov onemu od njih stranke, ki se je bil nabral preveč viuske modrosti v krčmi pri Kamuščič-u, da je potem poskušal z glavo ob kamen biti, da bi kri iz kanna pritekla. No, kri je res po kamenu tekla, ali kriva je bila tega pretolčena glava. — Tako jih učijo modrosti.

Rečem pa še to v tej veseli družbi: Napaden sem bil že večkrat, od „liberalne stranke“, ki so prav neusmiljeno črnili in grdili pošteno slovensko ljudstvo in ko so hoteli z besedo in dejanjem dokazati, da je hudčič proti njim prava ničla! — Posebno kovač bi lahko s svojim jezikom celo hudčiča v svoj kovaški meh spravil.

Vesela družba: ha ha ha ha.

Eden izmed vesele družbe.

Iz Cerkna. — (Konec.) Nadalje pravi ta „obernapenjak“ v „Soči“, da nam morajo naše zadrugje tujei nadzorovati. Mi radi verjamemo g. obrisniku, da bi on skoraj lahko tudi sam „opravi“ tako poslovanje, ter sam sebe „nadzoroval“; kako pa znajo cerkljanski napenjaki sebe nadzorovati, o tem bomo še govorili, ako ne bo miru. Da vam taki tujei, kateri račune pregledujejo, ne ugajajo, ni čuda, saj je vsem še dobro znano, kako ste se napenjali, upirali, ko je prišel tujeec, da je rešil občinske račune, katere ste imeli tako zmedene, kakor so vaše glave zmedene po kakih volitvah, kjer greste povsod „skozi klobuk“. Da, upirali ste se reviziji občinskih računov, toda vendar je prišlo tudi tisto vaše „samonadzorstvo“ na dan. Tista revizija je pokazala, kje je pravica; neprenehoma ste govorili, da je pomota le za 7 kraje, toda iz tistih sedem krajarjev naraslo je kar 4.516 kron 58 vin., reci štiritisoočpetstoinšestnajst kron in 58 vin., katero se bo moralo lepo povrniti občanam vsled javnega zapisnika z dne 12. avgusta 1899. Torej iz 7 kr. se je toliko „pogmeralo“. To je naprednost, kaj ne, gospod obrisnik! Da, to je naprednost, vsak kdor tako naprednost zagovarja, naj si bo gospod ali kmet — zgubil je vso razsodnost in oni čut, kateremu pravimo Cerkljani sramota. Za danes dovolj o tem!

Reveži hočejo koga blatiti po časopisih, kjer pa se gre za delo in za napredek, tam nimajo ne oči ne ušes. Neprenehoma se peča tisti glasoviti dopisnik cerkljanski v „Soči“ z neko meglo. Bilo je pred kakimi tremi leti, ko so bili vsi naši goriški poslanci v Cerknem. Ob tej priliki priredili so tukaj shod, na

katerem je tudi neki gospod R. iz Cerklja govoril. Ta je omenil, da je na Cerkljanskem po nekaterih krajih precej močvirnat svet. Konečno je predlagal, naj bi se prosilo v ta namen od slav. deželnega odbora kaj podpore, s pristavkom, da ako bi se močvirje izsušilo, da bi bilo tudi manj megle. — Kakor cerkljanski „napenjaki“ še niso nikdar nobene prave uganili, tako so po njih navadi tudi ta predlog zlorabili; ali potem niso taki ljudje pomilovanja vredni?! Reveži so báje se gluhi ter človeka, ki se unema za dobro stvar in jim s tem „preglavico“ dela, tako slabo umejo. Vprašajte gosp. dr. Tumo, kateri je bil tudi navzoč, kako se je govorilo, ako spomina že več nimate.

Ko so jim pa take čenčarije pošle, je seveda gradiva zmanjkalo, — kakor ga vsakemu zmanjka, kdor nima povoda — spravili so se nad našega č. gospoda dekana, katerega so še pred kratkim hvalili in kateri ni nikdar nobenemu nič žalega storil. Gospod dekan s spoštovanjem, katerega uživa od vseh faranov, pa stoji previsoko, da bi ga mogel zakulisni hinavec s svojimi podlimi lažmi žaliti.

Ko sta prišla po letošnjih državnoborskih volitvah kar dva dopisa zaporedoma v „Soči“, katera sta udrihala po nas, je rekel tistočasno gospod z brado na špico: „E, naj le treska malo in mi se čistijo pojmi, saj to ni nič hudega. Hinavske besede! Resnica je, da očitnih sovražnikov se dobri stvari ni bati, pač pa skrivih, kateri dvakrat enako ne govorijo; tako zna tudi ta dvoreznež. Ko je prišel dopis v „Gorici“, kateri je razjasnil „zasluge“ cerkljanskih „naprednjakov“ za narodnost, posebno še ko je natanko označil število njih bande, — takrat je „prizadeti“ mož letal kakor blazen okoli, ter se je rotil na vse pretege, da on ni pisal v „Sočo“. No, kdo drugi je rekel neke, da treba dati dopis v „Sočo“, nego vi sam, kar lahko priče dokažejo. Mož je imel slabo vest. — Nekateri možje vaše bande ne znajo nič skriviti, to jih morate vi posvariti, saj se vsi dopisniki sami izdaste! Kje je bilo v „Gorici“ od naše strani sumničenje na vas? Nikjer! Sicer pa bodite prepričani, da mi se po časopisih ne bomo prepirali z nikomur, tako tudi z vami ne; kadar bo vreča polna, — se bodo koraki storili! Ali ste razumeli prizadeti gospodine?!

Pokazalo se je tudi, kakšen lep „resnicoljub“ je tisti dopisnik v „Soči“. Premlel je tolikrat nesramno laž o tistem plesu. Konečno, ko se mu je bilo bati za kožo, citiral je Petra Jurmana, Vincenca Roje in Jakoba Tavš kot priče. Te tri priče pa so se izjavile, da niso nikdar trdile to kar je dopisnik pisal, namreč da bi bila gg. kaplana plesala. Ako mu od te laži še kaka druga posledica ne ostane, ostane mu gotovo kakor pribito, da je dopisnik „Soče“ nesramen lažnik! Na dan z imenom, če je kaj moža v njem!

Dopisnik tudi pravi, kako lepo se širi „Primorec“ v našem okraju. Mi pa vemo, koliko teh listov iz našega okraja gospod Kramarjev Dreja lepo — nazaj dobi. Še ni dolgo, kar sta dva zvezka p o 50 iztisov iz rok njegovih somišljenikov romala lepo nazaj v Drejevovo tiskarno. To je povedal sam dotičnik, kateremu in kakor tudi še marsikomu preseda taka hrana, zlasti še pisarenje cerkljanskega dopisnika v „Soči“.

Tako bi bil Dreje sebi in stvari dobro storil, ko bi bil tiste dopise cerkljanskega dopisnika vrgel v koš, kajti sedaj lahko vidi, da so se v Cerknem pojavili „napenjaki“ iz zgolj domačih preprirov. Če so povsod taki „naprednjaki“ kakor v Cerknem, potem bo treba prekrstiti tisto bolezen, katere se pravi „faulencia“, ter jej dati ime „narodna bolezen“.

Najbolj se pa dopada dopisnikov podpis: „čern pa brez suknje“; revež, če nima suknje, ali kakor pravimo Cerkljani „pruštafa“, naj se nikar ne pripravlja hoditi prati Cerkljane v „Sočo“

ob takem mrazu. Saj imamo Cerkljani dovolj dobrih krojačev, kateri znajo „pruštafa“ delati; seveda proti plačilu, ma „puf“ pa nič. —

No, če bo dopisnik v „Soči“ še kake neutemeljene osebnosti začel zopet mleti, potem pride na vrsto tudi od moje strani še marsikak lep roman. — Do svidenja g. urednik!

Volilec.

Politični pregled.

Notranji politični pregled.

Preobrat, ki se je izvršil zadnje dni v našem parlamentu, vsled katerega so se stranke zjedinele ter sklenile vsaj nekoliko časa mirno delati, nastal je tako hitro in tako nepričakovano, da se nekateri ne morejo dovolj načuditi temu dejstvu. Kakor smo že rekli, je bilo jedino na Čehih ležeče, ali bode poslanska zbornica zborovala ali ne. Kajti gotovo je, da bi vlada že v najbližji bodočnosti poslala domov poslance, ako bi Čehi še nadalje z obstrukcijo zavirali vsako pozitivno delo našega parlamenta. Vprašujejo se torej politiki, kaj je vendar zamoglo Čeha nagniti do tega, da so odnehali od svoje dosedanje taktike in kaka je morala biti vsebina dogovorov med vlado in Čehi, vsled katere so se Čehi udali ter privolili v to, da se za jedenkrat rešijo zakonski načrti glede kontingenta novincev, glede povišanja davčnin na alkoholne pijače in pa glede investicij. Politikom se namreč skoro neverjetno zdi, da bi se bili Čehi zadovoljili izključno le z materijalnimi koristimi, katere jim je vlada sedaj ponudila, ker oni trdijo, da bi vlada že davno prej kaj takega storila, ako bi bila prepričana, da odstrani s tem češko obstrukcijo. Zato se pa po nemških listih pojavlja nekako nezaupanje in polastje se vsake govornice, ki se semtertje morda nalaže širi, da se ž njo jezi Nemce, vsled katere govornice bi bila vlada Čehom obljubila ne samo materijalnih koristi, marveč tudi koncesij narodno kulturnega pomena.

Tako n. pr. se je širila govornica, da je vlada obljubila Čehom ustanovitev češkega vseučilišča v Olomucu, dalje, da je vlada se namenila ustanoviti novo ministerstvo za javna dela, kateremu na čelo bi bil postavljen Čeh Kaftan. Drugi so zopet trosili v svet, da obišče cesar v kratkem času Pragu, kar bi imele važnega političnega pomena; — vse te in jednake govornice kakor rečeno, vznemirjajo Nemce in glavno njih glasilo „Neue Freie Presse“ jim tudi vedno kliče, da naj bodo na straži. Vsled takih in enakih govoric so se torej podali preteklo soboto nekateri voditelji nemških strank k ministerskemu predsedniku Koerberju ter ga vprašali, ali je kaj resnice na teh govoricah. No in Koerber jim je odgovoril, da se morejo take govornice širiti le od strani ljudi, ki bi radi otežili parlamentarni položaj in ki niso pravi prijatelji pozitivnega delovanja, kajti njemu da ni znano, da bi bilo na vseh teh govornicah kaj resnice.

Državni zbor.

Včeraj popoldne ob 5^{1/2} je imela poslanska zbornica sejo. Na dnevnem redu je bilo drugo branje zakonskega načrta glede kontingenta novincev. Prvi je govoril Mladoček F o r t. Rekel je, da Čehi, ako so tudi privolili v to, da se reši parlamentarnim potom zakonski načrt, ki je ravnokar na dnevnem redu, niso nikakor še popolnoma opustili svoje dosedanje taktike.

Govornik je mnenja, da sta v Avstriji mogoča le dva načina vladanja, namreč absolutistični, ali pa federalistični. Nemški liberalci Skerl pa trdi, da za more jedino le centralizem rešiti in ohraniti Avstrijo. Poljak Pastor zahteva, da se skrči trajna vojaška služba od treh na dve leti. Ko je še nemški nacionalci Kaiser povedal, da bode glasovala njegova stranka proti tej predlogi, samo zaradi tega, ker hoče izreči nekako nezaupanje nasproti skupnemu vojnemu ministru, se je seja za ključila ter bila nova seja napovedana za danes. Sinočna seja je bila popolnoma mirna.

Napad na nemškega cesarja.

V četrtek dne 7. t. m. popoldne, ko se je peljal nemški cesar v mestu Bremen na kolodvor, je vrgel nek človek proti njemu kos železa, ki ga je ranil pod desnimi očesom. Napadalec se zove Weiland. Ko je izvršil napad, je prišel pod konje, ki so ga tako pomandrali, da je omedlel in so ga na pol mrtvega prinesli na policijo. Cesar je baje odvrnil večjo nesrečo od sebe s tem, da je odbil železo toliko, da ga je le na lahko odrsnilo na licu.

Obstrukcija v angleškem parlamentu.

V torkovi seji angleške poslanske zbornice je stavil finančni minister Bal-

four predlog, da se vladi dovoli nov kredit 17 milijonov šterlingov. Ko je govorilo nekaj poslancev k tej točki, je stavil nekdo predlog, naj se zaključí debata ter se preide k glasovanju. Irski poslanci pa so se temu ustavljali in so hoteli po silii, da se nadaljuje debata, ugovarjajoč temu, da bi tudi Irski doprinesla k zgoraj omenjenemu kreditu. Velika večina poslancev je glasovala za konec debate. Ker so pa irski poslanci, med temi poslanec Sherman vkljub temu protestirali, jih je predsednik pozval k redu. A Irci se za to niso zmenili in kričali so dalje. Predsednik je vsled tega izjavil, da se ti poslanci izključijo za dobo te seje. Zbornica je ta predlog sprejela z veliko večino, na kar je predsednik opomnil irske poslance, da se oddaljijo. Ker se tudi za ta opomin niso zmenili, pokliče predsednik nadredarja, ter mu ukaže, naj poslance odstrani. Nadredar se približa poslancem ter jim reče, naj zapuste dvorano, a poslanci so odgovorili, da tega ne store ter da se udajo edino le silii. Na to pozove predsednik še drugih policajev, ti pa so zgrabili po vrsti izključene poslance ter jih siloma vlekli do praga dvorane ter jih postavili pred duri.

Vojna na Kitajskem.

Glede rusko-kitajske pogodbe pojašnjuje ruska brzozajna agentura točko o Mandžuriji, da Rusija s svojim korakom nikakor ne namerava pokrajine stalno zasesti, marveč jo vrniti Kitajski po doseženi uredbi razmer. V pogodbi se je posebno jemalo ozir na pogoje, pod katerimi je možno pokrajino prevzeti v varstvo. Nemški in angleški krogi so seveda nezadovoljni z rusko-kitajsko pogodbo glede Mandžurije, Mongolije in Turkeстана, a tako Nemčija in Anglija, kakor i Japonska in Italija se morajo udati potrebi.

V zadnjem času se nekaj poročila o bojih ruskih vojakov s kitajskimi roparji. Pri Hsunkingu je prišlo 3000 Rusov četo 10.000 boksarjev in unel se je hud boj; Rusi so po izgubi 20 mrtvih in 30 ranjenec morali umakniti se v mesto Mukden. — Japonci in Francozi so se začeli pripravljati, da zapustijo Peking; vendar pa ostane še tako francozka kakor i japonska posadka v mestu za varstvo podanikov. Francozka vlada je odredila, da oddelek topništva straži železnico v Paotingfu, potem pa, da jedna četa stalno ostane v Hankau-u zaradi varstva železnice v Luhan. Angležem tudi ta operacija ni po volji in že ščuvajo podkralje v pokrajini Yangtse zoper Francoze.

Vojna v južni Afriki.

Londonski listi, pred vsemi sicer malo zanesljivi „Daily Express“ vedo poročati, da je Botha kapituliral, ter da mu je lord Kitchener v ta namen, da se dogovori s Krügerjem, dovolil začasno premirje. Te vesti pa omenjeni listi zopet preključujejo, ker je prišlo od Krügerja v svet izjava, da o dogovoru z Botho v tem pogledu ni niti pojma. Tako se je zopet izkazala lažnjivost angleških poročil. — Dewet je s predsednikom države Oranje Stejinom dne 3. t. m. s 1500 možmi prekoračil reko Oranje in sicer, kakor govore angleška poročila, mej streljanjem angleških kolonijalnih čet, pri podrtem mostu pri Colesberg-Lilienfonteinu. Reka je bila deroča, vendar se je posrečilo Burom spraviti seboj 8 voz z živili, 5 so jih morali pustiti na oni strani in nekaj konj.

To pa so le angleška poročila, radi tega je popolnoma neverjetno, da bi se bil Botha sploh udal, kajti Angleži niso tako človekoljubni, da bi Burom dali kake pogoje, marveč zajeli bi jih brez pardona, ko bi mogli. Bode torej vsa ta vest navadna angleška izmišljotina, s kakoršnimi begajo svojo javnost. Tem večja resnica pa je, da razsaja v Kapu huda bubonska kuga mej angležkim vojaštvom, ki zahteva čedalje več žrtev. Vsak dan umrje za kugo do 20 angležkih vojakov.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ došlo upravništvu „Gorice“: preč. gosp. Janez Wester, kurat v Otaležu K 10; preč. gosp. Ignacij Leban, župnik v Batujah K 20. — Srčna hvala!

Goriška ženska podr. „Družbe sv. Cirila in Metoda“ priredi dne 17. t. m. v dvorani goriške čitalnice v prid slovenskemu šolstvu zabaven večer. Uprizori se „Sneguljčica“, katica osmih pevskih prizorov, vezanih med seboj z deklamacijo z vpletenimi živimi podobami. Pevske točke je prevzel blage volje v izvrševanje zbor čitalničnih pevkv pod vodstvom gospoda J. Mercine. Vzpored: I. prizor: „V velikem gozdu“. Ženski zbor in samospev „Sneguljčica“. Deklamacija

s 1. živo podobo: „Sneguljčica smrti oteta“. II. prizor: „Sneguljčica v hiši pritlikovcev“. Samospev. Deklamacija z 2. živo podobo: „Kraljica pred zrcalom“. III. prizor: „Pritlikovci pridejo domov ter najdejo Sneguljčico“. Troglasno petje sedmih ženskih glasov. Deklamacija s 3. živo podobo: „Pritlikovci izprašujejo Sneguljčico“. IV. prizor: a) „Kraljica in nje družice“, b) „Odgovor zrcala“. Samospev kraljice, zbor družic, samospev zrcala. Deklamacija. V. prizor: „Sneguljke radost in zadovoljnost“. Samospev. Deklamacija. (Pripoved o drugem napadu kraljice). 4. živa podoba: „Skušanje z glavnikom“. VI. prizor: „Sneguljčica in kraljica“. (Tretji napad). Dvospev, zbor pritlikovcev s 5. živo podobo: „Pritlikovci najdejo Sneguljčico mrtvo“. Deklamacija s 6. živo podobo: „Pritlikovci čuvajo pri mrtvi Sneguljčici“, ki preide v VII. prizor: „Pritlikovcev žalovanje“. Troglasno petje sedmih ženskih glasov. Deklamacija s 7. živo podobo: „Sneguljke odrešitev“. VIII. prizor: Konečni spev: „Čestitanje Sneguljki kot mrtvi kraljici“. Zbor in samospev. vstopnina 1 K, za šolsko mladino polovica. Sedeži: I.—IV. vrsta (na divanih) po 2 K, V.—IX. vrsta (na stolih) po 1 K, ostali sedeži (na stolih) po 40 v. Listki za sedeže bodo na prodaj zadnje tri dni pri čitalničnem čuvaju in na večer pri blagajnici. Vstopnice se bodo prodajale le pri blagajnici. Listki za sedeže se obdržijo, vstopnice se pa oddajo v sobi pred dvorano. Začetek ob 8. uri zvečer. Blagosrčni dazeljivosti deležnikov in zadržanih vablencev se priporoča načelnistvo.

Je-li prismojen, ka-li!? Kanalski mežnar Val. Kofol je priobčil v tržaški „Edinosti“ dopis, v katerem stoji zapisano tudi to-le: „Primorski List“ in tudi „Gorica“ sta hotela, da zmaga neresnica in me silita s tem, da odgovorjam“.

Vprašamo tega moža: Kaj je imela „Gorica“ kedaj z njim opraviti? Kedaj se je „Gorica“ sploh pečala z njim? Morebiti takrat, ko mu je na njegovo arogantno zahtevo, da mora „Gorica“ „brez izgovora in koj v prihodnji številki“ priobčiti nek njegov dopis polemične vsebine, tičoč se stvari, s katero se „Gorica“ ni nikdar bavila in katere ni z najmanjšo besedo nikdar omenila, — v listnici uredništva prav uljudno odgovorila, da ne more sprejeti dopisa, ker se noče mešati v take prepire. Z jedno besedo: ali je ta mož prismojen?

Zadnja številka „Soče“ je pač pravo pravcato torišče pobalinstva. Najbrže bodo sledje vse — sobotne številke slične zadnji, da se potem pri „večernem shodu“ določi premij onemu, ki je dosegel vrhunec v tej stroki. „Soča“ se jezi na „Prim. List“, ker svari slovenske trgovce v Gorici, naj ne zavijajo nobene reči v „Sočo“, da se mladina ne pohujšuje itd. Mi pa dostavljamo, da ni varno ne le zaradi pohujšanja mladine zavijati nobene reči v „Sočo“, marveč tudi zaradi tega, ker se je naravnost bati, da se vsaka v njo zavita stvar — osmradi. Torej pozor o pravem času!

Slovenska popoldanska služba božja pri sv. Ignaciju v Gorici. — Kakor smo že poročali, se je uvedla v cerkvi sv. Ignacija v Gorici slovenska popoldanska služba božja s slovenskimi propovedmi za vsako nedeljo in praznik. Kako živa potreba da je ta slov. popoldanska služba božja, nam dokazuje dejstvo, da je udeležba pri istej tako ogromna, da je zelo prostorna cerkev sv. Ignacija vsakokrat popolnoma polna in da je treba zaradi tega po dokončani službi božji zaradi gnječe vsakokrat odpreti velika srednja vrata, da se verniki lažje razidejo.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom: Prihodnjč.

Krvav dež. Poročila iz Italije pripovedujejo, da se je pojavil predčernanjem v Palermu, Neapolju, Rimu in po raznih drugih krajih rudeči dež, ki je pobarval tla in vodo rudeče. Tak prirodni fenomen v onih krajih ni sicer nič nenavadnega in v ljudstvu velja ta pojav kakor „krvavi dež“. Takrat pa je to prirodno prikazen še spremljala nenavadna toplota in ozračje je bilo več ur rumenkasto rudeče barve. Nekateri so mislili, da prihaja vse to iz ognjenika ter da je prah iz Vezuva, ki je pobarval ozračje in dež. Naravoslovci pa so izpričali, da je stvar prišla naravnost iz puščave Sahara, katere vroči pesek je prignal v te kraje močen južen veter ciklon.

Včeraj zjutraj smo tudi v Gorici imeli podobno prirodno prikazen. Okoli sedme ure je ozračje zablščalo h kratu v žareče rumeni luči in vsa okolica je žarela kake pol ure v taki svetlobi; vmes pa je padal žolto umazani dež, ki je skalil vodo in onesnažil celo okna po nekaterih hišah. Za hip je postala tudi

tu nenavadna toplota v zraku, potem pa je hitro vse minulo, ne da bi bilo prineslo — konec sveta.

Iz Srpenice se nam piše: Čudna prikazen: Danes dne 11. marca jo tukaj začel dež ob 7. uri zjutraj, ki je bil popolnoma rujav, tako da je sneg od njega postal ves rudečkast in tudi v posodah pod kapom je bila vsa voda rumenkasta in motna kakor bi tekla po ilovici. Deževalo je kakor v poletnem času z močnim gromenjem. Ta prikazen je trajala tri ure ter sem in tja je bilo tudi nekoliko sodre primešane.

Romanje k sv. Jožefu v Rie-
manje pri Trstu. Povodom praznika sv. Jožefa vršila se bude v romarski cerkvi sv. Jožefa v Rie-manjih slovesna tridnevica. — Vspored: 1. V nedeljo dne 17. marca ob 3. pop. uvodna pridiga „Pridi o stvarnik sv. Duh“ in slovesne večernice z blagoslovom. 2. V ponedeljek dne 18. marca; ob 7. uri zjutraj prva sv. maša, ob 10. slovesna sv. maša z blagoslovom; zvečer ob 7. uri pridiga in slovesne večernice z blagoslovom. 3. V torek na praznik sv. Jožefa; ob 6. uri zjutraj pridiga in peta sv. maša z blagoslovom; ob 8. in 9. uri tiha sv. maša; ob 10. uri slavnostna pridiga, na to slovesna sv. maša. Popoldne ob 3. slovesne večernice z blagoslovom. 4. V sredo dne 20. marca; ob 7. uri zjutraj prva sv. maša, ob 10. uri slovesna sv. maša z blagoslovom; popol. ob 3. urah sklepna pridiga, slovesne večernice „Tebe Boga hvalimo“ in blagoslov. Cerkevne govore bude imel o. Milan Dvigan, frančiškan iz Pazina. Spovedovalo bude več spovednikov vse tri dni. — Navzočni vsopred službe božje je izdan tudi znanjem prečastitega škofijskega ordinarijata tržaško koperskega v Trstu.

Nova past štajerskim Sloven-
cem. „Domovina“ poroča, da snujejo štajerski paugermani neko politiško gospodarsko društvo pod naslovom „Slovenska kmečka zveza za Štajersko“. — S tem društvom nameravajo loviti slovenske nezavedne kmete v past ponemčenju. Glasilo teh zvijačnih teženj pa je znani v „slovenskem“ jeziku pisani list „Štajerci“, ki izhaja v Ptuj. Štajerski Slovenci morajo biti nad vse oprezní, da se obvarujejo hudobnih mrež, ki jim jih povsodi stavijo nemški politični uzmoviči.

Narodno gospodarstvo.

Za podporo vinogradnikom.

Poslanci, vitez Berks, Žičkar, Pfeifer, dr. Gregorčič in tovariši so stavili te dni v državnem zboru sledeči nujni predlog:

„Skozi desetletja je napredovalo opustošenje vinogradov na Spodnjem Štajerskem, Dolenjskem in v Primorju. Obširne pokrajine, ki so bile ponos posestnikov in so jim dajale toliko dohodka, da so mogli brez skrbi živeti, je trta uš izpremenila v puščave.

Posesniki teh opustošenih vinogradov žive v največji revščini, izročeni so najhujši bedi, in ker ne morejo sami zmagati velikih stroškov za obnovljenje vinogradov, morajo zapuščati domovino. Vedno več jih mora vzeti v roke potno palico in se izseliti v daljne tuje kraje, da si poiščejo pogojev za obstanek, katerih jim domovina ne more več dati.

Če še dalje traja ta obupni položaj, tedaj nam nastane dvojna nevarnost: Država izgubi mnogo direktnih in indirektnih davščin, in širne pokrajine bodo izgubile mnogo prebivalcev, vsled česar bo pomanjkanje poljskih delavcev — že sedaj jako občutno — postalo še mnogo večje.

Kar je država doslej izdala na podporah za obnovev vinogradov, nikakor ne zadostuje. Obnovev vinogradov jako zadržuje to, da je državna pomoč odvisna od vspevov sodelovanja posameznih deželnih zborov.

Te velike nevarnosti, ki jih je povzročilo opustošenje vinogradov v omenjenih pokrajinah, je mogoče odstraniti le s tem, da se začne velika, odločna, čisto državna pomožna akcija, brez vseh ozkosrčnih ozirrov, neodvisno od sodelovanja deželnih zborov in od prispevkov deželnih zakladov.

Ko je svojedobno država podpirala vinogradnike v bizeljski okolici spodnještajerski, ki je bila najprej opustošena od trtne uši, so se tam vinogradi večinoma obnovili in dajejo lepe dohodka. S tem se je neovržno dokazalo, da spada obnovev vinogradov med one produktivne plodonosne investicije, ki posebno mnogo koristijo državi. Zato država ne sme odlašati, ampak mora te sebi sami plodonosne investicije izvesti v velikem obsegu.

Podpisani torej predlagajo:

Visoka zbornica skleni:

C. kr. vlada se pozivlje, da za to, ker se je dosedanja podpora za obnovev vinogradov izkazala kot popolnoma nezadostno, določi zadostujoča denarna sredstva v ta nameu in brez odloga stavi predlog v tem smislu in predlaga nove načine za vspešnost te državne podpore.

V formalnem oziru predlagamo, da se o tem predlogu posvetuje z okrajšavami, ki so dopustne po § 42. poslov. reda.

Na Dunaju, 8. svečana 1901.

(Sledijo podpisi.)

Loterijske številke.

9. marca.

Line	58	13	64	82	53
Trst	33	13	39	23	74

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotržcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati na odnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekoristni knjigi in naročajte si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih i.
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Tiskovine za prošnje v dosego
brezobrestnih posojil
vinogradnikom
ima v zalogi
„Narodna tiskarna“.

Pravim
naravskim dalmatin-
skim vinom oskrbljuje
pojedine obitelji
Juraj Gamulin
Ielsa (otok Hvar)
Dalmacija.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

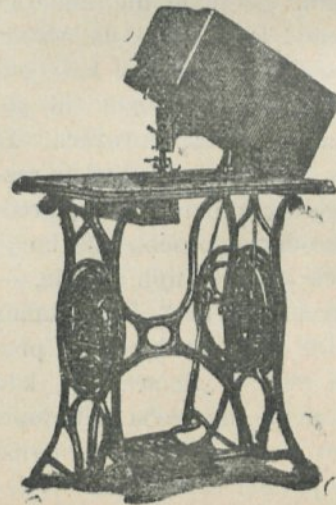
Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Glasovir
v dobrem stanu se odda za 110 kron.
Kje, pove upravnistvo.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.
Ilijada.
Povest slov. mladini.
Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDRĀJ KRAGELJ.
S tolmačem važnejših osebnih
imen ter obsega 273 strani.
CENA:
1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, ozi-
roma 2 kroni 20 vin.
Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici,
pri knjigotržcu g. Pallichu v Gorici na
Travniku, pri Schweitnerju v Ljubljani
in Florijanu v Kranju.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesčne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti.
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini šte. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.